Raadsvoorstel Besluitvormend

(T) Zienswijze ontwerpbegroting 2024 gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-23-300052
datum collegevergadering:	18 april 2023
datum raadsvergadering:	1 juni 2023
agendapunt:	0
portefeuillehouder:	
behandelend ambtenaar:	Jos Augustinus
e-mailadres:	j.augustinus@hltsamen.nl
telefoon:	14 0252

Wij stellen voor:

Als zienswijze aan het bestuur van Holland Rijnland te laten weten dat de raad instemt met de ontwerpbegroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland en hierbij een kanttekening te plaatsen en enkele aandachtspunten mee te geven bij het realiseren van een nieuwe regionale investeringsagenda volgens bijgevoegde brief.

Inleiding
Op grond van artikel 35 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) stuurt het Dagelijks Bestuur (DB) van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland de ontwerpbegroting 2023 aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raad krijgt de gelegenheid een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2024. De ontwerpbegroting 2024 ligt bij de stukken ter inzage.

Bestaand kader en context
In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is vastgelegd dat het (dagelijks) bestuur van een gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting toestuurt aan de raden van de deelnemende gemeenten. Op grond van artikel 35 Wgr kan de raad een zienswijze indienen op de ontwerpbegroting. De wet schrijft voor dat de ontwerpbegroting minstens twaalf weken voor de vergadering waarin deze zal worden vastgesteld (28 juni 2023) wordt toegestuurd aan de gemeenten. In de door het Algemeen Bestuur (AB) op 22 december 2022 vastgestelde kaderbrief 2024 (bijlage 4) zijn de uitgangspunten voor het opstellen van de ontwerpbegroting vastgelegd en zijn de financiële kaders weergegeven. De ontwerpbegroting 2024 is conform die uitgangspunten opgesteld.

De werkgroep “financiële kaderstellingen gemeenschappelijke regelingen” van gemeenten in Hollands-Midden geeft de richtlijnen voor het inflatiecijfer dat de gemeenschappelijke regelingen mogen gebruiken voor de begroting 2024. Deze percentages zijn door Holland Rijnland overgenomen.

Beoogd effect
Het doel is een correcte en zorgvuldige uitvoering van de overgedragen gemeentelijke taken en de financiële cyclus van de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast een goede behartiging van de belangen van de gemeente Teylingen en de regio via de ontwerpbegroting 2024 van deze gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland.

Argumenten

1.1 *Deze gemeenschappelijke regeling voert gemeentelijke taken uit. Het is primair de taak van het college om zicht te houden op de taakuitvoering (doelbereiking, prestaties, kosten, risicobeheersing) bij de gemeenschappelijke regeling en waar nodig bij te sturen. De gemeenteraad controleert vervolgens of de gemeenschappelijke regeling de gemeentelijke taak conform de gestelde kaders uitvoert en of het college dit bewaakt en, zo nodig, bijstuurt. De ontwerpbegroting vormt het aangrijpingspunt voor deze beoordeling.*

1.2 *De ontwerpbegroting is opgesteld in overeenstemming met de kaderbrief 2024 die in het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland van 22 december 2022 is vastgesteld.*

1.3 *In de ontwerpbegroting 2024 zijn voor de loonkosten en de materiële kosten de indexatiepercentages gehanteerd die de werkgroep "financiële kaderstellingen gemeenschappelijke regelingen" van gemeenten in Hollands-Midden heeft vastgesteld.*

1.4 *Deze ontwerpbegroting 2024 van Holland Rijnland geeft inzicht in de beleidsinhoudelijke onderwerpen, de financiële stand van zaken en het functioneren van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland in het algemeen.*

1.5 *Het is van belang enkele aandachtspunten en een kanttekening kenbaar te maken.*

1.6 *Sturen op een gemeenschappelijke regeling is belangrijk. Verwezen wordt ook naar de in 2018 door de raad vastgestelde nota Verbonden Partijen.*

Kanttekeningen
In de zomer van 2021 is met de dertien gemeenten een eerste, strategische richting bepaald. In de Regionale Omgevingsagenda (ROA), de Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) en de Regionale Energiestrategie (RES) is de stip op de horizon gezet van waar we als regio naartoe willen. En stap voor stap worden dit steeds concreter in wat er nodig is om deze ambities te kunnen realiseren. Verdere uitwerking en concretisering heeft plaats gevonden in het werkprogramma "Holland Rijnland 2022-2026. De raad heeft hier een zienswijze over uitgebracht (zie bijlage 5). In december 2022 is dit werkprogramma vastgesteld door het AB.

Waar staan we nu?
Op het moment van opstellen van deze begroting (begin 2023) wordt toegewerkt naar het invullen van de in het werkprogramma genoemde gebiedsgerichte programma's: de Stedelijke As, het Groene Hart en de Duin- en Bollenstreek. Die gebiedsprogramma's moeten allereerst bestaan uit een overtuigend verhaal over de opgaven. Voor elk programma worden de noodzakelijke projecten in beeld gebracht langs de lijnen van de ROA, RES en RSM. Zo is voor de verdere ontwikkeling van de Stedelijke As het creëren van werkgelegenheid cruciaal. In de Duin- en Bollenstreek speelt de doorontwikkeling van de Greenport. Het Groene Hart kampt met vraagstukken rondom de transitie van de agrarische sector.
Aangezien de regio nog aan het begin van het vormen van de Regionale Investeringsagenda (RIA) staat, is het in deze ontwerpbegroting nog niet mogelijk om specifieke projecten te kunnen duiden en hier middelen aan te koppelen. Aan de hand van de verdere uitwerking kan dit geconcretiseerd worden.

Het huidige Regionaal Investeringsfonds (RIF) loopt nog tot en met 2024. Destijds was sprake van heel concrete projecten. Dat stadium hebben wij dus nog niet bereikt.

Wanneer een eventueel nieuwe RIF extra lasten met zich meebrengt, dan vergt dat afzonderlijke besluitvorming in onze raad. Bij de Teylingse zienswijze over het werkprogramma Holland Rijnland 2022-2026 is dit ook al kenbaar gemaakt.

Concreet wordt bijvoorbeeld voor onze streek hard gewerkt aan de aanvraag voor een regiodeal voor drie greenportregio's tezamen, te weten: Aalsmeer, Boskoop en Duin- en Bollenstreek. De deal is gericht op de versterking van brede welvaart. De Regiodeal kan een breed scala aan projecten omvatten. Denk bijvoorbeeld aan werkgelegenheid op de korte en lange termijn, integratie van arbeidsmigranten (compleet met huisvesting en leefbaarheid), robotisering en automatisering van arbeid, duurzaamheid, hergebruik van materialen, recycling van verpakkingsplastics of meervoudig ruimtegebruik voor energieopwekking en versterking van de biodiversiteit. Alle Greenports lopen tegen dezelfde uitdagingen wat betreft innovatie, arbeidsmarktbeleid en verduurzaming aan..

Achtergrond regiodeal
Het kabinet heeft de regiodeal in het leven geroepen om de brede welvaart in regio's te versterken. Daarvoor is € 900 miljoen vrijgemaakt voor investeringen die zo'n verbetering geven op het gebied van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers. Voor een specifieke Regiodeal verstrekt de Rijksoverheid maximaal 50% van de totale opgave, variërend tussen de € 5 en € 40 miljoen. Het totaalbedrag van een deal ligt dus tussen de € 10 en € 80 miljoen. De regionale inleg voor deze cofinanciering komt vanuit private partijen en gemeenten die van de deal profiteren. Bijdragen kunnen ook worden gedaan in de vorm van inzet van mensen. Voor een Regiodeal is het belangrijk dat er een coalitie is van overheid, ondernemers en onderwijs.

Rol Holland Rijnland
De rol van Holland Rijnland bestaat uit het coördineren van de samenwerking tussen de drie Greenportregio's, zorgdragen voor bestuurlijke besluitvorming en – samen met alle partners – de verbindingen leggen met andere overheden en private partners. Daarnaast bewaakt Holland Rijnland dat de Regiodeal tot stand komt. In juni van dit jaar is de conceptaanvraag voor de Regiodeal waarschijnlijk gereed. 15 november moet de aanvraag zijn ingediend bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Regionale investeringsagenda
Streven is de investeringsprojecten in de Regionale Investeringsagenda (RIA) Holland Rijnland te bundelen. Zo wordt schaalgrootte gecreëerd, ambities geconcretiseerd en het verhaal op de kaart gezet. Welke projecten onderdeel kunnen zijn, wordt gezamenlijk uitgewerkt in 2023.

Zoals de raad al bij de zienswijze op het werkprogramma 2022-2026 heeft kenbaar gemaakt moeten er eerst uitgewerkte, concrete projecten zijn en vergt het instellen van een nieuwe RIA besluitvorming van onze raad. Voorgesteld wordt deze aandachtspunten mee te geven in de zienswijze.

Financiële consequenties
Het college heeft op 14 februari 2023 (bijlage 6) besloten de richtlijnen over de financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen voor kennisgeving aan te nemen. De financiële kaderstelling (bijlage 7 en 8) geeft de richtlijnen voor het inflatiecijfer dat de gemeenschappelijke regelingen mogen gebruiken voor de begroting 2024. De indexering van personele lasten wordt gecorrigeerd met 2,5% (tot 6,4%), de indexering van materiële lasten wordt gecorrigeerd met 6,6% (tot 9,0%). De indexpercentages liggen fors hoger dan de percentages van 2023, mede door de bovenstaande correcties.

Vanaf 2025 heeft het Rijk de zgn. Samen de trap op – en af afspraak buiten werking gesteld.
Hierdoor wordt het gemeentefonds vooralsnog vanaf 2026 niet meer structureel gecompenseerd voor de groei van bijvoorbeeld het aantal inwoners. Deze ontwikkeling maakt de financiële positie vanaf 2025 voor gemeenten zeer onzeker. Over hoe hiermee om te gaan zal nog overleg plaatsvinden met de portefeuillehouders financiën.

Het college heeft op 14 februari 2023 (bijlage 6) besloten de richtlijnen over de financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen voor kennisgeving aan te nemen. De financiële kaderstelling (bijlage 7 en 8) geeft de richtlijnen voor het inflatiecijfer dat de gemeenschappelijke regelingen mogen gebruiken voor de begroting 2024. De indexering van personele lasten wordt gecorrigeerd met 2,5% (tot 6,4%), de indexering van materiële lasten wordt gecorrigeerd met 6,6% (tot 9,0%). De indexpercentages liggen fors hoger dan de percentages van 2023, mede door de bovenstaande correcties.

De positieve ontwikkeling van het gemeentefonds t/m 2025 geeft nu geen aanleiding om een aanvullende taakstelling op te leggen. Vanaf 2025 heeft het Rijk de zgn. Samen de trap op – en af afspraak buiten werking gesteld.

Hierdoor wordt het gemeentefonds vooralsnog vanaf 2026 niet meer structureel gecompenseerd voor de groei van bijvoorbeeld het aantal inwoners. Deze ontwikkeling maakt de financiële positie vanaf 2025 voor gemeenten zeer onzeker. Over hoe hiermee om te gaan zal nog overleg plaatsvinden met de portefeuillehouders financiën.

Het bovenstaande neemt niet weg dat wij van Holland Rijnland mogen vragen alert te blijven om daar waar mogelijk een matiging in de uitgaven te betrachten door scherp aan de wind te varen en de middelen dus zo doelmatig mogelijk aan te wenden met het oog op het te bereiken resultaat. Daarnaast is het van belang voortdurend alert te blijven op subsidiemogelijkheden van derden (rijk provincie ed.) en terughoudendheid te betrachten bij het inhuren van derden/externe deskundigheid. In de zienswijze (bijlage 3) wordt dit punt onder de aandacht gebracht in de vorm van een kanttekening.

De richtlijnen (percentages) van de werkgroep Financiële kaderstelling Gemeenschappelijke regelingen Hollands Midden zijn door Holland Rijnland overgenomen. Dit blijkt onder andere uit de eerdergenoemde kaderbrief 2024 van Holland Rijnland (bijlage 4) en de bijgevoegde ontwerpbegroting 2023.

Gemeentelijke bijdragen 2024

De ontwerpbegroting 2024 geeft een bijdrage voor Teylingen van € 506.564. De gemeentelijke bijdrage wordt berekend aan de hand van de volgende criteria:
• het aantal inwoners van de gemeente;
• de taken die Holland Rijnland uitvoert voor deze gemeente;
• het aantal leerlingen is het criterium voor de bijdrage voor de handhaving van de leerplicht.

Voor het vaststellen van de bijdrage 2024 is 1 januari 2022 de peildatum voor het inwonertal (bron: CBS) en het aantal leerlingen (bron: landelijke leerlingenbasisadministratie). Door het verschil in taken kan de gemiddelde bijdrage per gemeente verschillen. Enkele gemeenten hebben de taken die Holland Rijnland uitvoert op een andere wijze georganiseerd. Zo zijn de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop niet aangesloten bij het Regionaal Bureau Leerrecht Holland Rijnland.

In 2024 is de gemiddelde reguliere bijdrage per inwoner € 11,51. In 2023 was dat € 10,72. De totale bijdragen van gemeenten in 2024 wordt geraamd op € 6.635.845. In onderstaande tabel is de totale bijdrage voor Hillegom, Lisse en Teylingen weergegeven.

Gemeenten	Bijdrage begroting 2023	Bijdrage begroting 2024
Hillegom	€ 269.989	€ 286.355
Lisse	€ 280.538	€ 300.851
Teylingen	€ 472.778	€ 506.564

Regionaal Investeringsfonds (RIF)
Het RIF loopt tot en met 2024. Alleen de gemeenten die in 2008 deel uitmaakten van Holland Rijnland, betalen mee aan het RIF. In de periode van 2008 tot 2024 storten de gemeenten een bijdrage op basis van een afgesproken verdeelsleutel. In onderstaande tabel is de gemeentelijke bijdrage weergegeven voor 2024.

Gemeenten	Bijdrage 2023	Bijdrage 2024
Hillegom	€ 243.847	€ 243.847
Lisse	€ 270.754	€ 270.754
Teylingen	€ 483.842	€ 483.842

Het fonds heeft zoals bekend bewezen een belangrijke motor te zijn voor cofinanciering van specifieke regionale projecten om de bereikbaarheid en de leefbaarheid van de regio te verbeteren. Concreet gaat het om een bijdrage aan de volgende projecten:
1. Rijnland Route (2 x € 37,5 miljoen)
2. Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-netwerk Zuid-Holland Noord (€ 37,5 miljoen)
3. Programma Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek (POG) (€ 37,5 miljoen). Het POG bestaat uit de projecten:
• Mobiliteitsopgave Noordelijke Duin- en Bollenstreek € 12,5 miljoen
• Diverse maatregelen in het middengebied van de Bollenstreek € 20 miljoen en
• HOV Noordwijk – Schiphol € 5 miljoen
4. Greenport OntwikkelingsMaatschappij (GOM) (€ 10 miljoen)
5. Regionaal Groenprogramma Holland Rijnland (€ 20 miljoen)

Aanpak, uitvoering en participatie
Na besluitvorming door de raad wordt de zienswijze verstuurd aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

Duurzaamheid
In de Regionale Energiestrategie (RES) hebben we als regio de ambitie uitgesproken om in 2050 een energie neutrale regio te zijn. Na besluitvorming in de gemeenteraden, bij het waterschap en de provincie zijn naar aanleiding van amendementen en moties de ambities uit de RES naar beneden bijgesteld. De aanpak van het onderwerp energie en energietransitie loopt momenteel vooral via de lijnen van de RES. De regio heeft in dit spoor geen formele en besluitvormende rol: dit ligt bij de gemeenten, de provincie en de waterschappen. Op niet structurele basis pakt Holland Rijnland extra taken op die de energietransitie aangaan, maar hier is geen opdracht voor gegeven door de gemeenten. In de regio werken wij aan duurzame bereikbaarheid, waarin openbaar vervoer een prominente rol speelt. Een van de speerpunten bij de regiodeal aanvraag is duurzaamheid.

Hillegom-Lisse-Teylingen
Het raadsvoorstel wordt vrijwel gelijkluidend voorgelegd aan de raden van de drie gemeenten, waarbij in Lisse, in het verlengde van het raadsakkoord, extra aandacht gevraagd wordt voor een strategische opgaven om te bezuinigen op de gemeenschappelijke regelingen.

Urgentie
De zienswijze kan worden ingediend bij het bestuur van de gemeenschappelijke regeling, voorafgaand aan het bespreken van de ontwerpbegroting in het AB. Het raadsvoorstel moet worden geagendeerd voor een raadsvergadering voorafgaand aan de vergadering van het AB van de gemeenschappelijke regeling d.d. 28 juni 2023.

Evaluatie
ln de vergadering van het AB van 22 december 2022 is het voornemen uitgesproken met een afvaardiging van het AB een kleine evaluatie van de gemeenschappelijke regeling te doen (bijlage 9). Voor dit traject wordt een werkgroep ingesteld, bestaande uit twee AB-leden per subregio en een afvaardiging vanuit de griffierskring. Een extern bureau is gevraagd dit proces te begeleiden. Dit hangt ook mede samen met de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. In het AB van 28 juni 2022 werd een memo over de effecten van die wijziging ter kennis gebracht aan de AB leden. Kortheidshalve wordt verwezen naar bijlage 10.

Bijlagen en achtergrondinformatie
1. Mail 5 april 2023 Holland Rijnland aanbieding ontwerpbegroting 2024
2. Ontwerpbegroting 2024 Holland Rijnland

3. Conceptbrief Teylingen zienswijze ontwerpbegroting 2024 Holland Rijnland
4. Kaderbrief 2024 Holland Rijnland
5. Brief 8 november 2022 zienswijze raad Teylingen werkprogramma Holland Rijnland
6. Collegebesluit Teylingen financiële kaderstelling 14 februari 2023
7. Brief 17 november 2022 werkgroep financiële kaderstelling aan gemeenschappelijke regelingen 2024 Hollands Midden
8. Brief 16 november 2022 voor colleges inzake financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen 2024
9. Brief 23 februari 2023 AB-leden werkgroep Evaluatie
10. Memo 8 juni 2022 Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

het college van burgemeester en wethouders,

Jeroen F.A. Tomassen	Carla G.J. Breuer
secretaris	burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Teylingen,

gelezen het voorstel van het college van 18 april 2023 met als onderwerp (T) Zienswijze ontwerpbegroting 2024 gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland

gelet op de behandeling in de raadscommissie- en raadsvergadering,

gelet op artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

besluit:

Als zienswijze aan het bestuur van Holland Rijnland te laten weten dat de raad instemt met de ontwerpbegroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland en hierbij een kanttekening te plaatsen en enkele aandachtspunten mee te geven bij het realiseren van een nieuwe regionale investeringsagenda volgens bijgevoegde brief

Aldus besloten in de raadsvergadering van 1 juni 2023,

Robert van Dijk
griffier

Carla G.J. Breuer
voorzitter